

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 230/2014

z dnia 11 marca 2014 r.

ustanawiające Instrument na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 209 ust.1 i art. 212 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niniejsze rozporządzenie stanowi jeden z instrumentów służących bezpośredniemu wspieraniu polityki zewnętrznej Unii oraz zastąpi ono rozporządzenie (WE) nr 1717/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾, które wygłosił dnia 31 grudnia 2013 r.
- (2) Do głównych celów działań zewnętrznych Unii, o których mowa między innymi w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), należy utrzymywanie pokoju, zapobieganie konfliktom, umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego oraz niesienie pomocy narodom, krajom i regionom dotkniętym klęskami żywiołowymi lub katastrofami spowodowanymi przez człowieka. Kryzysy i konflikty, które dotyczą kraje i regiony, oraz inne czynniki, takie jak terroryzm, przestępczość zorganizowana, przemoc na tle płciowym, zmiana klimatu, wyzwania związane z bezpieczeństwem cybernetycznym oraz zagrożenia wynikające z klęsk żywiołowych, stanowią zagrożenie dla stabilności i bezpieczeństwa na świecie. Aby rozwiązać te kwestie w skuteczny sposób i w odpowiednim czasie, niezbędne są specjalne zasoby i instrumenty finansowe, mające charakter komplementarny względem działań podejmowanych w ramach pomocy humanitarnej i instrumentów współpracy długookresowej.

- (3) W konkluzjach z dnia 15–16 czerwca 2001 r. Rada Europejska zatwierdziła unijny program zapobiegania konfliktom z użyciem siły, podkreślając polityczne zaangażowanie Unii w dążenie do zapobiegania konfliktom jako jeden z głównych celów stosunków zewnętrznych Unii oraz uznając, że instrumenty współpracy na rzecz rozwoju mogą przyczynić się do osiągnięcia tego celu. W konkluzjach Rady z dnia 20 czerwca 2011 r. dotyczących zapobiegania konfliktom potwierdzono ważność tego programu jako istotnej politycznej podstawy dalszych działań Unii w zakresie zapobiegania konfliktom. W konkluzjach z dnia 17 listopada 2009 r. Rada zatwierdziła „koncepcję zwiększenia zdolności UE w zakresie dialogu i mediacji”.

- (4) W konkluzjach Rady z dnia 19 listopada 2007 r. na temat reakcji Unii na sytuację niestabilności oraz w konkluzjach Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie (również z dnia 19 listopada 2007 r.) na temat bezpieczeństwa i rozwoju podkreślono, że związek pomiędzy rozwojem a bezpieczeństwem powinien znaleźć odzwierciedlenie w strategiach i politykach Unii i tym samym przyczynić się do zapewnienia spójności polityki na rzecz rozwoju, zgodnie z art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), i ogólnie do zapewnienia spójności unijnych działań zewnętrznych. Rada w szczególności stwierdziła, że w przyszłych pracach nad bezpieczeństwem i rozwojem należy uwzględnić wpływ zmiany klimatu na te dziedziny, kwestie gospodarowania zasobami ekologicznymi i naturalnymi oraz migrację.

- (5) W dniu 12 grudnia 2003 r. Rada Europejska zatwierdziła europejską strategię bezpieczeństwa, a w dniu 11 grudnia 2008 r. — wspólną analizę sprawozdania z jej wykonania. Także Komisja w komunikacie pt. „Strategia bezpieczeństwa wewnętrznego UE w działaniu: pięć kroków w kierunku bezpieczniejszej Europy” zwróciła uwagę na znaczenie współpracy z państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi, w szczególności w celu zwalczania licznych zagrożeń, takich jak handel ludźmi, handel narkotykami i terroryzm.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 11 grudnia 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 11 marca 2014 r.

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1717/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. ustanawiające Instrument na rzecz Stabilności (Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 1).

- (6) W komunikacie zatytułowanym „Strategia reagowania UE na sytuacje niestabilności — podejmowanie działań w trudnych warunkach na rzecz zrównoważonego rozwoju, stabilności i pokoju” Komisja uznała znaczący wkład Unii w propagowanie pokoju i stabilności, poprzez podejmowanie działań przeciwko przejawom przemocy oraz związane z przyczynami braku bezpieczeństwa i konfliktów z użyciem siły. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do osiągnięcia tych celów.
- (7) W dniu 8 grudnia 2008 r. Rada zatwierdziła wszechstronne podejście do realizacji przez Unię rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych 1325(2000) i 1820(2008) dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, w którym to podejściu uznano ścisłe powiązanie kwestii pokoju, bezpieczeństwa, rozwoju i równości płci. Unia konsekwentnie wzywała do pełnego wprowadzenia w życie harmonogramu dotyczącego kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, przedstawionego w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ, w szczególności do uwzględnienia potrzeby zwalczania przemocy wobec kobiet w sytuacjach konfliktowych oraz potrzeby propagowania uczestnictwa kobiet w budowaniu pokoju.
- (8) W przyjętych przez Radę w dniu 25 czerwca 2012 r. strategicznych ramach UE dotyczących praw człowieka i demokracji oraz planie działania w tym zakresie zaapelowano o opracowanie wytycznych operacyjnych, aby zagwarantować uwzględnianie praw człowieka w opracowywaniu i realizacji projektów wsparcia działań antyterrorystycznych, i podkreślono, że wyeliminowanie tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania oraz poszanowanie sprawiedliwości proceduralnej (w tym domniemania niewinności, prawa do sprawiedliwego procesu, prawa obrony) stanowią jeden z priorytetów Unii przy realizacji praw człowieka.
- (9) Demokracja i prawa człowieka znalazły się na pierwszym planie stosunków Unii z państwami trzecimi i dlatego w ramach niniejszego rozporządzenia należy je uważać za zasady.
- (10) Deklaracja Rady Europejskiej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie zwalczania terroryzmu zawiera apel o uwzględnienie założeń zwalczania terroryzmu w programach pomocy zewnętrznej. W strategii Unii Europejskiej w dziedzinie walki z terroryzmem, przyjętej przez Radę w dniu 30 listopada 2005 r., wzywa się do ściślejszej współpracy z państwami trzecimi i Organizacją Narodów Zjednoczonych w zakresie zwalczania terroryzmu. W konkluzjach Rady z dnia 23 maja 2011 r. w sprawie wzmocnienia związku między wewnętrznymi a zewnętrznymi aspektami walki z terroryzmem wzywa się do wzmocnienia zdolności właściwych organów zaangażowanych w zwalczanie terroryzmu w państwach trzecich w ramach strategicznego programowania Instrumentu na rzecz Stabilności utworzonego na mocy rozporządzenia (WE) nr 1717/2006.
- (11) Rozporządzenie (WE) nr 1717/2006 zostało przyjęte z myślą o umożliwieniu Unii spójnej i zintegrowanej reakcji w sytuacjach kryzysu i początku kryzysu, podejmowania działań w przypadku konkretnych zagrożeń dla bezpieczeństwa globalnego i ponadregionalnego oraz zwiększania poziomu gotowości na wypadek kryzysu. Niniejsze rozporządzenie ma na celu wprowadzenie zmienionego instrumentu, opartego na doświadczeniach ze stosowania rozporządzenia (WE) nr 1717/2006, w celu zwiększenia efektywności i spójności działań Unii w dziedzinach zapobiegania konfliktom, budowania pokoju oraz gotowości na kryzysy, jak również w radzeniu sobie z zagrożeniami dla bezpieczeństwa i wyzwaniem.
- (12) Środki przyjmowane na mocy niniejszego rozporządzenia powinny służyć realizacji celów ujętych w art. 21 TUE i w art. 208 i 212 TFUE. Środki te mogą mieć charakter uzupełniający w stosunku do środków przyjętych przez Unię w dążeniu do realizacji celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w ramach tytułu V TUE oraz środków przyjętych w ramach części piątej TFUE i powinny być z nimi spójne. Rada i Komisja powinny ze sobą współpracować, stosownie do ich właściwych uprawnień, aby zapewnić tę spójność.
- (13) Niniejsze rozporządzenie powinno być spójne z przepisami dotyczącymi organizacji i funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (zwanej dalej „ESDZ”), ustalonymi w decyzji Rady 2010/427/UE⁽¹⁾. Oświadczenie Wysokiego Przedstawiciela dotyczące odpowiedzialności politycznej potwierdziło zasady dotyczące dialogu i konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz przekazywania mu informacji i sprawozdań.
- (14) Odpowiednio Komisja lub ESDZ powinny przeprowadzać regularną i częstą wymianę poglądów i informacji z Parlamentem Europejskim. Oprócz tego Parlament Europejski powinien uzyskać dostęp do dokumentów zgodnie ze stosownymi porozumieniami międzyinstytucjonalnymi w tej sprawie, tak aby mógł w świadomy sposób wykonywać swoje uprawnienia kontrolne na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁾.
- (15) Wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych są określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 231/2014⁽³⁾.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 231/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych (zob. s. 11 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (16) Aby zapewnić jednolite warunki wdrażania niniejszego rozporządzenia, Komisji należy przyznać uprawnienia wykonawcze odnoszące się do środków programowych i wykonawczych. Te uprawnienia powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011.
- (17) Uwzględniając charakter takich aktów wykonawczych, zwłaszcza ich wpływ na politykę oraz skutki budżetowe, do ich przyjęcia należy co do zasady stosować procedurę sprawdzającą, z wyjątkiem środków o niewielkiej skali finansowej.
- (18) Komisja powinna niezwłocznie przyjąć odnośne akty wykonawcze wtedy, gdy w należycie uzasadnionych przypadkach jest to niezbędne z racji potrzeby szybkiej reakcji ze strony Unii.
- (19) Unia powinna dążyć do jak najbardziej efektywnego wykorzystywania dostępnych zasobów, by zoptymalizować wpływ prowadzonych przez siebie działań zewnętrznych. Efektywność należy uzyskać przez spójność i komplementarność unijnych instrumentów działań zewnętrznych, a także przez współdziałanie między niniejszym instrumentem, innymi unijnymi instrumentami finansowania działań zewnętrznych i pozostałymi politykami Unii. Powinno to także pociągać za sobą wzajemne wzmacnianie programów opracowanych na mocy instrumentów finansowania działań zewnętrznych.
- (20) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na skalę oraz skutki działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (21) W niniejszym rozporządzeniu określa się pulę środków finansowych przeznaczoną na cały okres jego stosowania; pula ta ma dla Parlamentu Europejskiego i Rady stanowić w trakcie corocznej procedury budżetowej podstawową kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami⁽¹⁾.
- (22) Właściwe jest dostosowanie okresu stosowania niniejszego rozporządzenia do okresu stosowania rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013⁽²⁾. Niniejsze rozporządzenie powinno być zatem stosowane od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i cele

1. W niniejszym rozporządzeniu tworzy się Instrument na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju, który zapewni na lata od 2014 do 2020 bezpośrednie wsparcie polityk zewnętrznych Unii przez usprawnienie i zwiększenie spójności działań Unii w dziedzinach reagowania kryzysowego, zapobiegania konfliktom, budowania pokoju oraz gotowości na sytuacje kryzysowe, a także przeciwdziałania zagrożeniom o charakterze globalnym i ponadregionalnym.

2. Unia podejmuje środki w zakresie współpracy na rzecz rozwoju oraz współpracy finansowej, gospodarczej i technicznej z państwami trzecimi, organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi oraz z innymi podmiotami państwowymi i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego na warunkach określonych w niniejszym rozporządzeniu.

3. Do celów niniejszego rozporządzenia termin „organizacje społeczeństwa obywatelskiego” obejmuje organizacje pozarządowe, organizacje reprezentujące ludy tubylcze, lokalne grupy obywatelskie i stowarzyszenia handlowców, spółdzielnie, związki zawodowe, organizacje reprezentujące interesy gospodarcze i społeczne, organizacje lokalne (w tym sieci), które działają w dziedzinie współpracy i integracji regionów zdecentralizowanych, organizacje konsumenckie, organizacje kobiet i młodzieży, organizacje oświatowe, kulturalne, badawcze i naukowe, szkoły wyższe, kościoły, stowarzyszenia i wspólnoty religijne, media i wszelkie stowarzyszenia pozarządowe oraz fundacje prywatne i państwowe, mogące wnieść wkład w rozwój lub nadanie zewnętrznego wymiaru polityce wewnętrznej. Dopuszcza się finansowanie innych organów lub podmiotów niewymienionych w niniejszym ustępie, jeśli jest to konieczne, aby zrealizować cele niniejszego rozporządzenia.

4. Szczegółowe cele niniejszego rozporządzenia są następujące:

a) w sytuacji kryzysu lub początku kryzysu — przyczynianie się do szybkiego zapewnienia stabilności poprzez skuteczną reakcję mającą na celu pomoc w zachowaniu, ustanowieniu lub przywróceniu warunków niezbędnych do właściwej realizacji unijnych polityk zewnętrznych i działań w tym zakresie zgodnie z art. 21 TUE;

b) przyczynianie się do zapobiegania konfliktom oraz do zapewnienia zdolności i gotowości do reagowania na sytuacje przedkryzysowe i pokryzysowe, a także do budowania pokoju; oraz

c) przeciwdziałanie szczególnym zagrożeniom dla pokoju, bezpieczeństwa międzynarodowego i stabilności na poziomie globalnym i ponadregionalnym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014-2020 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884).

Artykuł 2

TYTUŁ II

Spójność i komplementarność pomocy Unii

1. Komisja zapewnia spójność środków przyjętych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem z ogólnymi ramami strategicznymi polityki Unii wobec krajów partnerskich, a w szczególności z celami środków, o których mowa w ust. 2, oraz z innymi odpowiednimi środkami unijnymi.

2. Środki przyjmowane zgodnie z niniejszym rozporządzeniem mogą mieć charakter uzupełniający w stosunku do środków przyjętych na mocy tytułu V TUE i części piątej TFUE i muszą być spójne z tymi środkami. Środki przyjęte zgodnie z niniejszym rozporządzeniem muszą należycie uwzględniać poglądy Parlamentu Europejskiego.

3. Pomoc unijna na podstawie niniejszego rozporządzenia uzupełnia pomoc udzielaną na podstawie unijnych instrumentów pomocy zewnętrznej. Pomocy tej udziela się tylko w zakresie, w jakim nie może być ona w odpowiedni i skuteczny sposób zapewniona w ramach tych instrumentów, oraz planuje się ją i wdraża w taki sposób, żeby w stosownych przypadkach zapewnić ciągłość działań realizowanych na podstawie tych instrumentów.

4. W ramach programowania należy, w miarę możliwości, uwzględnić następujące kwestie przekrojowe:

- a) propagowanie demokracji oraz dobrego rządzenia;
- b) prawa człowieka i prawo humanitarne, w tym prawa dziecka i prawa ludów tubylczych;
- c) niedyskryminację;
- d) równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet;
- e) zapobieganie konfliktom; oraz
- f) zmiany klimatu.

5. Działania wchodzące w zakres stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/96⁽¹⁾ i decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1313/2013/UE⁽²⁾, które kwalifikują się do finansowania na podstawie tych aktów, nie mogą być finansowane na mocy niniejszego rozporządzenia.

6. Aby zwiększyć skuteczność i komplementarność unijnych i krajowych środków pomocy, a także zapobiec podwójnemu finansowaniu, Komisja wspiera ścisłą koordynację działań Unii z działaniami państw członkowskich zarówno na szczeblu decyzyjnym, jak i w fazie ich realizacji na miejscu. W tym celu państwa członkowskie i Komisja utrzymują system wymiany informacji. Komisja może podjąć inicjatywę w celu wspierania takiej koordynacji. Komisja powinna też zapewnić koordynację i współpracę z organizacjami wielostronnymi, regionalnymi i subregionalnymi oraz innymi darczyńcami.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/96 z dnia 20 czerwca 1996 r. dotyczące pomocy humanitarnej (Dz.U. L 163 z 2.7.1996, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie unijnego mechanizmu ochrony ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924).

RODZAJE POMOCY UNIJNEJ

Artykuł 3

Pomoc w sytuacjach kryzysu lub początku kryzysu w celu zapobiegania konfliktom

1. Unia zapewnia pomoc techniczną i finansową służącą realizacji szczegółowych celów określonych w art. 1 ust. 4 lit. a) w reakcji na następujące wyjątkowe i nieprzewidziane sytuacje:

- a) sytuacje kryzysu lub początku kryzysu,
- b) sytuacje stwarzające zagrożenie dla demokracji, porządku publicznego, ochrony praw człowieka i podstawowych wolności lub bezpieczeństwa ludzi — w szczególności osób narażonych na przemoc na tle płciowym w sytuacji niestabilności, lub
- c) sytuacje mogące przeistoczyć się w konflikt zbrojny albo spowodować istotną destabilizację w danym państwie trzecim lub państwach trzecich.

Taka pomoc może też zostać wykorzystana w sytuacjach, w których Unia odwołała się do istotnych klauzul w postanowieniach międzynarodowych, w celu częściowego lub całkowitego zawieszenia współpracy z państwami trzecimi.

2. Pomoc techniczna i finansowa, o której mowa w ust. 1, może obejmować następujące działania:

- a) wspieranie, poprzez udzielanie pomocy technicznej i logistycznej, działań organizacji międzynarodowych i regionalnych oraz podmiotów państwowych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego na rzecz budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania;
- b) wspieranie wdrażania rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, w szczególności w krajach niestabilnych, doświadczających konfliktu lub pokonfliktowych;
- c) wspieranie tworzenia i funkcjonowania władz tymczasowych, dysponujących mandatem zgodnym z prawem międzynarodowym;
- d) wspieranie rozwoju demokratycznych i pluralistycznych instytucji państwowych, m.in. środków mających na celu zwiększenie roli kobiet w takich instytucjach, wspieranie skutecznej administracji cywilnej i cywilnego nadzoru nad systemem bezpieczeństwa oraz środków służących wzmocnieniu zdolności organów ścigania i władz sądowniczych zaangażowanych w walkę z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną i wszelkimi formami nielegalnego handlu;

- e) wspieranie ustanowionych zgodnie z międzynarodowymi normami w dziedzinie praw człowieka i praworządności międzynarodowych trybunałów karnych, trybunałów krajowych *ad hoc*, komisji prawdy i pojednania oraz mechanizmów sądowego rozwiązywania sporów dotyczących praw człowieka i służących dochodzeniu i ustaleniu praw własności;
- f) wspieranie działań niezbędnych do rozpoczęcia odbudowy i odnowy najważniejszych zasobów infrastruktury, zasobów mieszkalnych, budynków publicznych i zasobów gospodarczych oraz podstawowych mocy produkcyjnych, a także innych działań w celu ponownego uruchomienia działalności gospodarczej, tworzenia miejsc pracy oraz zapewnienia minimalnych warunków koniecznych dla trwałego rozwoju społecznego;
- g) wspieranie cywilnych działań związanych z demobilizacją i reintegracją społeczną kombatantów i ich rodzin oraz, w stosownych przypadkach, ich repatriacją, a także środków odnoszących się do sytuacji dzieci-żołnierzy i kobiet-żołnierzy;
- h) wspieranie działań łagodzących społeczne skutki restrukturyzacji sił zbrojnych;
- i) wspieranie — w ramach unijnej polityki współpracy i celów tej polityki — działań służących przeciwdziałaniu skutkom społeczno-gospodarczym, jakie wywierają na ludność cywilną miny przeciwpiechotne, niewybuchy lub inne pozostałe po wojnie materiały wybuchowe. Działania finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą obejmować m.in. szkolenia na temat zagrożenia, wykrywanie min i ich unieszkodliwianie oraz związaną z tym likwidację zgromadzonych zasobów min;
- j) wspieranie — w ramach unijnej polityki współpracy i celów tej polityki — działań w zakresie zwalczania nielegalnego korzystania z broni palnej, strzeleckiej i lekkiej oraz dostępu do niej;
- k) wspieranie działań służących właściwemu zaspokajaniu specyficznych potrzeb kobiet i dzieci w sytuacji kryzysu i konfliktu, w tym w kontekście ich narażenia na przemoc na tle płciowym;
- l) wspieranie rehabilitacji i reintegracji ofiar konfliktów zbrojnych, włączając w to działania w zakresie specyficznych potrzeb kobiet i dzieci;
- m) wspieranie działań w zakresie propagowania i ochrony przestrzegania praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji i praworządności oraz wspieranie związanych z tym instrumentów międzynarodowych;
- n) wspieranie działań społeczno-gospodarczych służących propagowaniu sprawiedliwego dostępu do zasobów naturalnych i przejrzystości gospodarowania nimi w sytuacji kryzysu lub początku kryzysu, w tym budowanie pokoju;
- o) wspieranie działań służących łagodzeniu potencjalnych skutków nagłych przemieszczeń populacji mających znaczenie dla sytuacji politycznej i warunków bezpieczeństwa, między innymi działań związanych z zaspokojeniem potrzeb wspólnot przyjmujących w sytuacji kryzysu lub początku kryzysu, w tym budowanie pokoju;
- p) wspieranie działań przyczyniających się do rozwoju i organizowania społeczeństwa obywatelskiego oraz jego uczestnictwa w życiu politycznym, między innymi działań służących zwiększeniu roli kobiet w życiu politycznym, jak i działań wspierających niezależne, pluralistyczne i profesjonalne media;
- q) wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania klęskom żywiołowym lub katastrofom spowodowanym przez człowieka, które stanowią zagrożenie dla stabilności, oraz sytuacjom zagrożenia zdrowia publicznego związanego z wybuchem pandemii w przypadku braku unijnej pomocy humanitarnej i pomocy na rzecz ochrony ludności cywilnej, lub jako jej uzupełnienie.

3. W sytuacjach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, Unia może również udzielać pomocy technicznej i finansowej, która nie została wyraźnie objęta w ust. 2 niniejszego artykułu. Tego typu pomoc jest ograniczona do nadzwyczajnych środków pomocy określonych w art. 7 ust. 2, spełniających wszystkie poniższe warunki:

- a) są objęte zarówno ogólnym zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, jak i szczegółowymi celami określonymi w art. 1 ust. 4 lit. a); oraz
- b) są ograniczone w czasie, zgodnie z art. 7 ust. 2;
- c) w normalnych okolicznościach kwalifikowałyby się do finansowania w ramach innych instrumentów pomocy zewnętrznej Unii lub innych elementów niniejszego rozporządzenia lecz, ze względu na konieczność szybkiej reakcji, powinny być objęte środkami na wypadek kryzysu lub początku kryzysu.

Artykuł 4

Pomoc w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju, osiągnięcia stanu gotowości na wypadek kryzysu

1. Unia udziela pomocy technicznej i finansowej, dążąc do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 1 ust. 4 lit. b). Taka pomoc obejmuje wspieranie działań służących budowaniu i wzmocnieniu potencjału Unii i jej partnerów w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju oraz reagowania na sytuacje przedkryzysowe i pokryzysowe, w ścisłej koordynacji z podejmowanymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych i inne organizacje międzynarodowe, regionalne i subregionalne, a także podmioty państwowe i podmioty społeczeństwa obywatelskiego działaniami w odniesieniu do:

- a) propagowania wczesnego ostrzegania oraz analizy ryzyka wystąpienia konfliktu przy opracowywaniu i realizowaniu strategii politycznych;
- b) ułatwiania budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania, a także budowania potencjału w tych obszarach, ze szczególnym uwzględnieniem napięć powstających między społecznościami;

- c) wzmocnienia zdolności w zakresie uczestnictwa w cywilnych misjach stabilizacyjnych i ich rozmieszczania;
 - d) usprawnienia procesu odbudowy po konfliktach oraz klęskach i katastrofach mających znaczenie dla sytuacji w zakresie polityki i bezpieczeństwa;
 - e) ograniczania wykorzystywania zasobów naturalnych do finansowania konfliktów oraz wspierania zainteresowanych podmiotów w wypełnianiu założeń takich inicjatyw jak system certyfikacji procesu Kimberley, w szczególności w odniesieniu do wprowadzenia skutecznych wewnętrznych kontroli procesu wytwarzania i handlu zasobami naturalnymi.
2. Działania podejmowane na mocy niniejszego artykułu:
- a) obejmują przekazywanie wiedzy specjalistycznej, wymianę informacji i sprawdzonych rozwiązań, ocenę ryzyka lub zagrożeń oraz badania i analizy w tym zakresie, systemy wczesnego ostrzegania, szkolenia oraz świadczenie usług;
 - b) przyczyniają się do dalszego pogłębiania dialogu strukturalnego dotyczącego kwestii budowania pokoju;
 - c) mogą one obejmować pomoc techniczną i finansową przy realizacji przedsięwzięć służących wspieraniu budowania pokoju i państwowości.

Artykuł 5

Pomoc w zakresie przeciwdziałania globalnym i ponadregionalnym oraz wyłaniającym się zagrożeniom

1. Unia udziela pomocy technicznej i finansowej, dążąc do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 1 ust. 4 lit. c), w następujących obszarach:

- a) zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa osób, infrastruktury krytycznej i zdrowia publicznego;
- b) ograniczanie ryzyka i gotowość na wypadek zagrożeń zamierzonych, przypadkowych lub naturalnych, związanych z materiałami lub środkami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi;

2. Pomoc, w obszarach, o których mowa w ust. 1 lit. a) obejmuje wsparcie na rzecz działań mających na celu:

- a) wzmocnienie zdolności organów ścigania, władz sądowniczych i cywilnych zaangażowanych w walkę z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną, w tym cyberprzestępczością, i wszelkimi formami przemytu, a także w skuteczną kontrolę nielegalnego handlu i tranzytu;
- b) zwalczanie zagrożeń dla infrastruktury krytycznej, które mogą dotyczyć także transportu międzynarodowego, w tym transportu pasażerskiego i towarowego, energetyki i dystrybucji energii oraz sieci informacyjno-komunikacyjnych. W działaniach takich szczególny nacisk kładzie się na współpracę transregionalną oraz wdrażanie międzynarodowych standardów w dziedzinie świadomości ryzyka, analizy podatności na zagrożenia, gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej, zarządzania alarmami i ich skutkami;

c) zapewnianie właściwej reakcji na poważne zagrożenia dla zdrowia publicznego, w tym nagłe epidemie o potencjalnie transgranicznym zasięgu;

d) zwalczanie globalnych i ponadregionalnych skutków zmiany klimatu o potencjalnie destabilizującym wpływie na pokój i bezpieczeństwo;

3. W odniesieniu do działań, o których mowa w ust. 2 lit. a):

a) priorytetowo traktowana jest współpraca ponadregionalna obejmująca co najmniej dwa państwa trzecie, które jasno wyraziły polityczną wolę zmierzenia się z pojawiającymi się problemami. Współpraca w obszarze zwalczania terroryzmu może również być prowadzona z poszczególnymi państwami, regionami lub organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi i subregionalnymi;

b) kładą one szczególny nacisk na dobre rządzenie; muszą też być zgodne z prawem międzynarodowym;

c) w odniesieniu do pomocy udzielanej organom zaangażowanym w walkę z terroryzmem priorytetowe znaczenie nadaje się środkom wspierającym rozwój i wzmocnianie przepisów w zakresie zwalczania terroryzmu, wprowadzenie w życie i stosowanie prawa finansowego, celnego i imigracyjnego, rozwój procedur egzekwowania prawa przy zachowaniu najwyższych międzynarodowych standardów i zgodnych z prawem międzynarodowym, wzmocnianie demokratycznej kontroli i mechanizmów nadzoru instytucjonalnego, a także zapobieganie radykalizmowi nacechowanemu przemocą;

d) w odniesieniu do pomocy w zwalczaniu problemu narkotyków należyta uwagę zwraca się na międzynarodową współpracę, której celem jest wspieranie sprawdzonych rozwiązań z zakresu zmniejszania popytu, produkcji i szkodliwych skutków;

4. Pomoc w obszarach, o których mowa w ust. 1 lit. b) obejmuje wsparcie na rzecz działań mających na celu:

a) wspieranie badań cywilnych jako alternatywy dla badań w dziedzinie obronności;

b) zwiększenie bezpieczeństwa procedur przechowywania w cywilnych obiektach potencjalnie niebezpiecznych materiałów lub środków chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych, lub wykorzystywania tych materiałów lub środków w cywilnych programach badawczych;

c) wspieranie — w ramach unijnej polityki współpracy i jej celów — tworzenia infrastruktury cywilnej i stosownych badań cywilnych koniecznych do likwidacji, oczyszczenia lub przekształcenia zakładów i obiektów zbrojeniowych, które wedle deklaracji nie stanowią już części programu obrony kraju;

d) wzmocnienie zdolności właściwych organów cywilnych zaangażowanych w opracowanie i sprawowanie skutecznej kontroli nad nielegalnym handlem materiałami lub środkami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi (w tym nad sprzętem do ich wytwarzania lub dostarczania);

- e) tworzenie ram prawnych i budowanie potencjału instytucjonalnego, potrzebnych do wprowadzenia i sprawowania skutecznej kontroli nad wywozem towarów podwójnego zastosowania, z uwzględnieniem środków współpracy regionalnej;
- f) wypracowanie skutecznego przygotowania ludności cywilnej na wypadek klęsk żywiołowych, planowania kryzysowego, reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz zdolności usuwania skutków klęsk.

TYTUŁ III

PROGRAMOWANIE I WDRAŻANIE

Artykuł 6

Ramy ogólne

Pomoc Unii jest realizowana zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 236/2014 poprzez:

- a) nadzwyczajne środki pomocy oraz przejściowe programy reagowania, o których mowa w art. 7;
- b) tematyczne dokumenty strategiczne oraz wieloletnie programy indykatywne, o których mowa w art. 8;
- c) roczne programy działania, środki indywidualne i środki szczególne;
- d) środki wsparcia.

Artykuł 7

Nadzwyczajne środki pomocy oraz przejściowe programy reagowania

1. Pomoc unijna na podstawie art. 3 udzielana jest w formie nadzwyczajnych środków pomocy oraz przejściowych programów reagowania.

2. W sytuacjach, o których mowa w art. 3 ust. 1, Komisja może przyjąć nadzwyczajne środki pomocy, które spełniają warunki określone w art. 3 ust. 3. Okres obowiązywania takiego nadzwyczajnego środka pomocy może wynosić do 18 miesięcy i może zostać przedłużony dwukrotnie o kolejne sześć miesięcy, maksymalnie do 30 miesięcy w przypadku wystąpienia obiektywnych i nieprzewidzianych przeszkód we wdrażaniu środka, jednakże pod warunkiem że kwota przewidziana na ten środek nie zostanie zwiększona.

W sytuacji przedłużającego się kryzysu i konfliktu Komisja może przyjąć drugi nadzwyczajny środek pomocy, na okres do 18 miesięcy.

Okres obowiązywania nadzwyczajnego środka pomocy, o którym mowa w akapicie pierwszym, w połączeniu z okresem obowiązywania środka, o którym mowa w akapicie drugim, nie może przekraczać 36 miesięcy.

3. Jeżeli koszty nadzwyczajnego środka pomocy przekraczają 20 000 000 EUR, jest on przyjmowany zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 236/2014.

4. Przed przyjęciem lub przedłużeniem obowiązywania nadzwyczajnego środka pomocy, którego koszt nie przekracza 20 000 000 EUR, Komisja powiadamia Radę o jego charakterze i celach tego środka pomocy oraz o przeznaczonych na niego kwotach finansowych. Komisja informuje też Radę o zamiarze wprowadzenia znaczących zmian do uprzednio przyjętych nadzwyczajnych środków pomocy. Komisja uwzględnia odpowiednie podejście polityczne Rady zarówno na etapie planowania, jak i na etapie wdrażania takich środków w celu zachowania spójności działań zewnętrznych Unii.

5. Na jak najwcześniejszym etapie po przyjęciu nadzwyczajnego środka pomocy, a najpóźniej w terminie trzech miesięcy od jego przyjęcia, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie przedstawiające w ogólnym zarysie charakter przyjętego środka, jego kontekst i powody jego przyjęcia oraz stopień jego komplementarności wobec bieżących i planowanych działań Unii.

6. Komisja może przyjąć przejściowe programy reagowania zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 236/2014, w celu ustanowienia lub przywrócenia podstawowych warunków niezbędnych do skutecznej realizacji unijnej polityki współpracy zewnętrznej.

Przejściowe programy reagowania opierają się na nadzwyczajnych środkach pomocy.

7. Komisja należyście i terminowo informuje Parlament Europejski o planowanej zgodnie z art. 3 pomocy Unii i jej realizacji, w tym o zakładanych kwotach finansowych; informuje Parlament Europejski także o wszelkich istotnych zmianach lub przedłużeniu obowiązywania tej pomocy.

Artykuł 8

Tematyczne dokumenty strategiczne oraz wieloletnie programy indykatywne

1. Tematyczne dokumenty strategiczne stanowią ogólną podstawę realizacji pomocy zgodnie z art. 4 i 5. Tematyczne dokumenty strategiczne zapewniają ramy współpracy Unii z zainteresowanymi krajami lub regionami partnerskimi.

2. Przygotowywanie i wdrażanie tematycznych dokumentów strategicznych przebiega zgodnie z zasadami dotyczącymi skuteczności pomocy takimi jak zasada partnerstwa, koordynacja i, w stosownych przypadkach, harmonizacja. W tym celu zachowuje się spójność tematycznych dokumentów strategicznych z dokumentami programowymi zatwierdzonymi lub przyjętymi na mocy innych unijnych instrumentów pomocy zewnętrznej, przy czym unika się ich powielania.

Tematyczne dokumenty strategiczne co do zasady opierają się na dialogu Unii lub — w odpowiednich przypadkach — także stosownych państw członkowskich z zainteresowanymi krajami lub regionami partnerskimi, w tym przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego oraz władzami regionalnymi i lokalnymi, tak aby zagwarantować dostateczną odpowiedzialność zainteresowanych krajów lub regionów za proces programowania.

Unia i państwa członkowskie przeprowadzają wzajemne konsultacje na wczesnym etapie procesu programowania w celu umocnienia spójności i komplementarności swoich działań w ramach współpracy.

3. Każdemu tematycznemu dokumentowi strategicznemu towarzyszy wieloletni program indykacyjny podsumowujący obszary priorytetowe wytypowane do finansowania unijnego, cele szczegółowe, oczekiwane wyniki, wskaźniki skuteczności działania oraz ramy czasowe unijnej pomocy.

Wieloletnie programy indykacyjne określają indykacyjny przydział środków finansowych dla każdego programu przy uwzględnieniu potrzeb i szczególnych trudności zainteresowanych krajów lub regionów partnerskich. Kwota przydzielonych środków finansowych może być w razie konieczności podana w formie przedziału.

4. Tematyczne dokumenty strategiczne są zatwierdzane, a wieloletnie programy indykacyjne są przyjmowane przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 236/2014. Procedurę tę stosuje się także do weryfikacji merytorycznej, skutkiem której jest istotna zmiana tematycznych dokumentów strategicznych lub wieloletnich programów indykacyjnych.

5. Procedura sprawdzająca, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 236/2014, nie ma zastosowania do zmian innych niż istotne w tematycznych dokumentach strategicznych i w wieloletnich programach indykacyjnych ani do korekt technicznych tych dokumentów, które skutkują przeniesieniem funduszy w ramach indykacyjnych przydziałów środków finansowych przyznanych na każdy obszar priorytetowy, zwiększeniem lub zmniejszeniem początkowej wysokości indykacyjnych przydziałów środków finansowych o kwotę nie większą niż 20 %, lecz nie przekraczającą 10 000 000 EUR, o ile zmiany te lub korekty techniczne nie wpływają na dziedziny priorytetowe i cele wymienione w tych dokumentach.

W takich przypadkach o zmianach lub korektach technicznych zostaną niezwłocznie powiadomieni Parlament Europejski i przedstawiciele państw członkowskich w komitecie, o którym mowa w art. 11.

6. W przypadku, gdy ze względu na szczególnie pilną potrzebę, wymagającą szybkiej reakcji Unii, Komisja może dokonać zmian w tematycznych dokumentach strategicznych i w wieloletnich programach indykacyjnych, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 236/2014.

7. Przy opracowywaniu treści lub przeglądu programów, gdy ma to miejsce po publikacji sprawozdania przeglądu śródkresowego, o którym mowa w art. 17 rozporządzenia (UE) nr 236/2014, zostaną uwzględnione rezultaty i wnioski zawarte w tym sprawozdaniu.

Artykuł 9

Spółeczeństwo obywatelskie

Przygotowywanie, programowanie, realizacja i monitorowanie środków przyjmowanych na mocy niniejszego rozporządzenia odbywa się w miarę możliwości i w odpowiednich przypadkach, w konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim.

Artykuł 10

Prawa człowieka

1. Komisja zapewnia wdrażanie przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia środków związanych ze zwalczaniem terroryzmu i przestępczości zorganizowanej zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym międzynarodowym prawem humanitarnym.

2. Zgodnie z unijnymi ramami strategicznymi i planem działania dotyczącymi praw człowieka i demokracji Komisja opracowuje wytyczne operacyjne, by zapewnić uwzględnianie praw człowieka, gdy przygotowywane i realizowane są środki, o których mowa w ust. 1, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu oraz poszanowania sprawiedliwości proceduralnej, w tym domniemania niewinności, prawa do sprawiedliwego procesu i prawa obrony. Kwestie praw człowieka należy również uwzględniać w środkach dotyczących bezpieczeństwa cybernetycznego i zwalczania cyberprzestępczości.

3. Komisja uważnie monitoruje realizację środków, o których mowa w ust. 1, w celu zapewnienia zgodności z obowiązkami w dziedzinie praw człowieka. Komisja włącza informacje na ten temat w swoich regularnych sprawozdaniach.

TYTUŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 11

Komitet

Komisję wspiera komitet („Komitet ds. Instrumentu na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju”). Ten komitet jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 12

Europejska Służba Działań Zewnętrznych

Niniejsze rozporządzenie stosuje się zgodnie z decyzją 2010/427/UE, w szczególności jej art. 9.

Artykuł 13

Pula środków finansowych

1. Pula środków finansowych przeznaczonych na wykonanie niniejszego rozporządzenia w latach 2014–2020 wynosi 2 338 719 000 EUR.

2. Przydziały roczne zatwierdzają Parlament Europejski i Rada w granicach wieloletnich ram finansowych.

3. W latach 2014–2020:

- a) co najmniej 70 punktów procentowych puli środków finansowych przeznaczają się na działania wchodzące w zakres stosowania art. 3, oraz
- b) dziewięć punktów procentowych koperty finansowej na działania wchodzące w zakres stosowania art. 4.

Artykuł 14

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 11 marca 2014 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ
Przewodniczący

W imieniu Rady

D. KOURKOULAS
Przewodniczący

Deklaracja Komisji Europejskiej w sprawie strategicznego dialogu z Parlamentem Europejskim ⁽¹⁾

Na podstawie art. 14 TUE Komisja Europejska będzie prowadzić strategiczny dialog z Parlamentem Europejskim przed okresem programowania w ramach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 230/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiającego Instrument na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju oraz w stosowanych przypadkach po wstępnych konsultacjach z odpowiednimi beneficjentami. Komisja Europejska przedstawi Parlamentowi Europejskiemu odpowiednie dostępne dokumenty dotyczące programowania, zawierające przewidywane orientacyjne przydziały środków na państwo/region oraz — w odniesieniu do państwa/regionu — priorytety, możliwe wyniki, przewidywane orientacyjne przydziały środków na priorytet w przypadku programów geograficznych oraz wybór rodzajów wsparcia (*). Komisja Europejska przedstawi Parlamentowi Europejskiemu odpowiednie dostępne dokumenty dotyczące programowania, zawierające priorytety tematyczne, możliwe wyniki, wybór rodzajów wsparcia (*) oraz przydziały środków finansowych na priorytety przewidziane w programach tematycznych. Komisja Europejska uwzględni stanowisko zajęte przez Parlament Europejski w tej sprawie.

Komisja Europejska będzie prowadzić strategiczny dialog z Parlamentem Europejskim podczas przygotowań do przeglądu śródkresowego oraz przed wszelkimi zasadniczymi zmianami dokumentów programowych w okresie obowiązywania rozporządzenia.

Komisja Europejska wyjaśni, na wezwanie Parlamentu Europejskiego, w których miejscach uwagi Parlamentu Europejskiego zostały uwzględnione w dokumentach programowych oraz wszelkich innych działaniach następczych podjętych w wyniku strategicznego dialogu.

⁽¹⁾ Komisja Europejska będzie reprezentowana przez właściwego komisarza.

(*) W stosownych przypadkach.